

СХІДНЕ МІЖОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ АНТИМОНОПОЛЬНОГО КОМІТЕТУ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ

АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ СХІДНОГО МІЖОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

05.09.2023 № 70/80- р/к

Справа № 1/02-18-23

м. Київ

Про порушення законодавства про
захист економічної конкуренції
та накладення штрафу

КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО «БОГОДУХІВВОДА» (надалі – КП «БОГОДУХІВВОДА», Підприємство) протягом 2020-2021 років займало монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в межах території міста Богодухів Харківської області, на якій розташовані системи централізованого водопостачання і централізованого водовідведення, що перебувають у власності та/або користуванні КП «БОГОДУХІВВОДА», із часткою 100 %, оскільки на цьому ринку у нього не було жодного конкурента.

Так, КП «БОГОДУХІВВОДА» в технічних умовах на приєднання до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення визначає один конкретний тип засобу обліку холодної води.

За результатами розгляду справи № 1/02-18-23 такі дії КП «БОГОДУХІВВОДА» визнано зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в межах території міста Богодухів Харківської області, на якій розташовані системи централізованого водопостачання і централізованого водовідведення, що перебувають у власності та/або користуванні КП «БОГОДУХІВВОДА», (пункт 2 статті 50, частина перша статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції»).

На КП «БОГОДУХІВВОДА» накладено штраф у розмірі 68 000 (шістдесят вісім тисяч) гривень.

Адміністративна колегія Східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши матеріали справи № 1/02-18-23 про порушення КП «БОГОДУХІВВОДА» законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», та подання Першого відділу досліджень і розслідувань від 21.08.2023 № 70-03/244-П

ВСТАНОВИЛА:

1. Процесуальні дії

(1) Розпорядженням адміністративної колегії Східного міжобласного територіального

відділення Антимонопольного комітету України (надалі – Відділення) від 31.01.2023 № 70/19 - рп/к розпочато розгляд справи № 1/02-18-23 за ознаками вчинення КП «БОГОДУХІВВОДА» порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку (надалі – Справа).

- (2) Копію розпорядження від 31.01.2023 № 70/19-рп/к про початок розгляду Справи Відділення листом від 31.01.2023 № 70-02/1-345 направило за місцезнаходженням КП «БОГОДУХІВВОДА», зазначеним у Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань (надалі - ЄДР).

2. Відповідач

- (3) Відповідачем у Справі є:
КП «БОГОДУХІВВОДА» є юридичною особою, зареєстроване 17.03.2005 за № 14501020000000126. Місцезнаходження КП «БОГОДУХІВВОДА»: (інформація з обмеженим доступом). Ідентифікаційний код юридичної особи – (інформація з обмеженим доступом).
- (4) Згідно з інформацією з ЄДР основним видом діяльності КП «БОГОДУХІВВОДА» є (інформація з обмеженим доступом).
- (5) У розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» КП «БОГОДУХІВВОДА» є суб'єктом господарювання.
- (6) Відповідно до статті 1 Закону України «Про природні монополії» природна монополія – стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат на виробництво на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому товарному ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги).
- (7) Згідно з статтею 5 Закону України «Про природні монополії» відповідно до цього Закону регулюється діяльність суб'єктів природних монополій у сферах, зокрема, централізованого водопостачання, централізованого водовідведення.
- (8) Отже, КП «БОГОДУХІВВОДА» у розумінні статті 1 Закону України «Про природні монополії» є суб'єктом природних монополій.

3. Визначення монопольного (домінуючого) становища

- (9) Відповідно до Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002 № 49-р, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України від 01.04.2002 за № 317/6605 (надалі – Методика), з урахуванням пункту 2.2 Методики, встановлено наступне.

3.1. Об'єкт аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища

- (10) Відповідно до пункту 3.1 Методики об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є: суб'єкт господарювання; група суб'єктів господарювання; конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається,

продається, придбавається (використовується, споживається) цим (цими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання.

3.1.1. Суб'єкт господарювання

- (11) Об'єктом аналізу є КП «БОГОДУХІВВОДА» - суб'єкт господарювання, який надає послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

3.1.2. Конкретний товар (продукція, товари, послуги), який випускається, постачається, придбавається (використовується, споживається) цим суб'єктом господарювання

- (12) Об'єктом аналізу є послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення (надалі - Послуги).

3.2. Визначення переліку товарів та основних продавців, покупців цих товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище

3.2.1. Перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання

- (13) Відповідно до пункту 4.1. Методики, перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання, складається з товарних груп, які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території і які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи).
- (14) Товаром, щодо якого визначається монопольне (домінуюче) становище КП «БОГОДУХІВВОДА» є Послуги, які надаються Підприємством на платній основі.
- (15) Визначення ознак одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи) здійснюється виходячи з подібності, зокрема: споживчих характеристик, умов споживання, умов реалізації та цін.

а) споживчі характеристики:

- (16) Відповідно до пункту 4.1.2 Методики, споживчі характеристики товару визначаються за функціональним призначенням, фізичними, технічними й експлуатаційними характеристиками тощо.
- (17) У визначенні статті 1 Закону України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення» (в редакції, яка діяла до 07.08.2023):
- централізоване питне водопостачання - господарська діяльність із забезпечення споживачів питною водою за допомогою комплексу об'єктів, споруд, розподільних водопровідних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом виробництва та транспортування питної води;
 - централізоване водовідведення - господарська діяльність із відведення та очищення стічних вод за допомогою системи централізованого водовідведення.
- (18) Згідно зі статтею 23 Закону України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення» (в редакції, яка діяла до 07.08.2023), правами та обов'язками підприємств питного водопостачання та централізованого водовідведення є видача дозволів і технічних умов на підключення споживачів до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення.
- (19) Відносини, що виникають у процесі приєднання/підключення до водопровідно-каналізаційних мереж регулюються Правилами користування системами централізованого питного водопостачання та водовідведення в населених пунктах України, затвердженими

наказом Міністерства з питань житлово-комунального господарства України 27.06.2008 № 190, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 07.10.2008 за № 936/15627 (зі змінами, в редакції від 13.07.2021) (надалі – Правила № 190).

- (20) Відповідно до термінів, визначених Правилами № 190, технічні умови на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення (надалі - технічні умови) - комплекс умов та вимог до інженерного забезпечення об'єкта будівництва, реконструкції та заходів для забезпечення гідравлічних параметрів стабільної роботи систем централізованого питного водопостачання (з урахуванням забезпечення потреб пожежогасіння) та/або централізованого водовідведення.
- (21) Порядок приєднання об'єкта споживача до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення визначені розділом III Правил № 190.
- (22) Пунктами 1, 2 розділу III Правил № 190 передбачено, що приєднання до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення здійснюється відповідно до технічних умов (додаток 2), виданих виконавцем послуги з централізованого водопостачання/централізованого водовідведення, та розробленого і затвердженого в установленому порядку проєкту на приєднання. Для забезпечення водопостачанням та водовідведенням будівельних майданчиків (на час будівництва об'єкта) видаються технічні умови на тимчасове підключення та укладаються тимчасові угоди з водопостачання та водовідведення за тимчасовою схемою на період будівництва.
- (23) Відповідно до пункту 9 розділу III Правил № 190 технічні умови повинні включати:
 - місце та спосіб підключення до систем централізованого питного водопостачання та/або централізованого водовідведення;
 - обсяг та тиск води, режим водопостачання;
 - обсяги, вид та показники якості стічних вод, що скидаються;
 - рекомендовані матеріали труб та перелік арматури і обладнання на них, глибину залягання трубопроводів;
 - місце встановлення приладів обліку води, їх діаметр, тип, параметри, вимоги до встановлення;
 - умови для влаштування проміжного резервуара, насосів - підвищувачів тиску, регуляторів тиску та обмежувачів;
 - графічний матеріал із нанесенням відповідних інженерних мереж, місця приєднання до них об'єкта, місце розмежування балансової належності;
 - термін дії технічних умов.
- (24) Згідно з пунктом 10 розділу III Правил № 190, технічні умови є підставою для розроблення проєктно-технічної документації на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та/або централізованого водовідведення (надалі - проєктно-технічна документація) згідно з державно-будівельними нормами та іншими нормативно-правовими актами і є обов'язковими для виконання.
- (25) Після виконання робіт з приєднання (врізки) до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення та встановлення засобів обліку води укладається договір про надання послуг централізованого водопостачання та водовідведення.
- (26) Основною споживчою властивістю Послуг є їх надання суб'єктом господарювання, який надає такі послуги, тобто КП «БОГОДУХІВВОДА».
- (27) Послуги за споживчими характеристиками мають своє функціональне призначення та визначені фізичні, технічні та експлуатаційні характеристики. Процес видачі технічних

умов є частиною технологічного процесу надання послуг централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, тобто є складовою цих послуг.

б) умови споживання:

- (28) Умови споживання Послуг визначені пунктами 3-6 розділу III Правил № 190.
- (29) Так, зокрема, для одержання технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення споживач подає виконавцю послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення заяву та перелік документів, передбачених пунктом 3 розділу III Правил № 190.
- (30) Згідно з пунктом 6 розділу III Правил № 190, за наявності технічної можливості для приєднання об'єкта споживача до систем централізованого питного водопостачання та/або централізованого водовідведення, виконавець послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення видає технічні умови згідно з поданою заявою протягом десяти робочих днів з дня реєстрації відповідної заяви.
- (31) Отже, передумовою надання послуг централізованого водопостачання та централізованого водовідведення є видача технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення.

в) умови реалізації:

- (32) Як вже вище зазначалось, Послуги надаються на платній основі.
- (33) Для отримання Послуг споживач надає виконавцю документ, що підтверджує оплату Послуг (квитанцію, платіжне доручення тощо).
- (34) За результатами розгляду заяви та доданих документів, виконавець послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення у визначений Правилами № 190 строк видає споживачу технічні умови.

г) ціна:

- (35) Відповідно до пункту 7 розділу III Правил № 190, собівартість послуг з підготовки технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та/або централізованого водовідведення визначається на підставі обґрунтованих трудовитрат, вартості одного людино-дня, виходячи із складності об'єкта підключення та категорії споживача.
- (36) Розрахунок вартості Послуг здійснюється виконавцем послуг централізованого водопостачання та централізованого водовідведення виходячи із собівартості надання послуг та податку на додану вартість.
- (37) Порядок визначення вартості Послуг на даний час не врегульовано нормативно-правовими актами, тобто на ці Послуги діє вільне ціноутворення.
- (38) Згідно з інформацією, наданою КП «БОГОДУХІВВОДА» листом від 15.02.2022 № 42 (вх. від 15.02.2022 № 808) вартість технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення протягом 2020 - 2021 років складала для населення 257, 92 грн, для інших категорій споживачів - 365,40 грн.
- (39) Отже, виходячи з наведеного, товаром, щодо якого визначається монопольне (домінуюче) становище, є Послуги.

3.2.2. Перелік основних продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів)

- (40) Споживачами Послуг є фізичні та юридичні особи, які мають намір приєднати свої об'єкти будівництва до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

3.3. Визначення товарних меж ринку

- (41) Відповідно до пунктів 5.1 – 5.3. Методики товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.
- (42) Формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп) здійснюється із переліку товарів, які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи), за показниками взаємозамінності, якими, зокрема, є:
- подібність призначення, споживчих властивостей, умов використання, тощо;
 - подібність фізичних, технічних, експлуатаційних властивостей і характеристик, якісних показників, тощо;
 - наявність спільної групи споживачів товару (товарної групи);
 - відсутність суттєвої різниці в цінах;
 - взаємозамінність товарів (товарної групи) з точки зору їх виробництва, тобто здатності виробників запропонувати нові товари на заміну існуючих.
- (43) При проведенні дослідження необхідно враховувати, що взаємозамінні товари належать до групи однорідних товарів (товарних груп), які розглядаються споживачем як один і той же товар (товарна група), і які можуть бути стандартизовані або диференційовані.
- (44) Стандартизованими товарами (товарними групами) можуть розглядатися товари, які мають єдину систему показників, параметрів, що характеризують товар, і у виробництві яких використовуються єдині чи однакові технічні стандарти, технічні умови, стандарти застосування, тощо.
- (45) Послуги не мають товарів-замінників, оскільки саме без технічних умов неможливо здійснити приєднання об'єктів водоспоживання до діючих систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.
- (46) Отже, за таких обставин товарними межами ринку є Послуги.

3.4. Визначення територіальних географічних меж ринку

- (47) Відповідно до пункту 6.1. Методики територіальні (географічні) межі ринку визначаються шляхом установлення мінімальної території, за межами якої з точки зору споживача придбання товарів є неможливим або недоцільним.
- (48) Підприємство листом від 15.02.2022 № 42 (вх. від 15.02.2022 № 808) повідомило Відділення, що надає послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в межах території міста Богодухів Харківської області.
- (49) Отже, територіальними (географічними) межами ринку Послуг є територія міста Богодухів Харківської області, на якій розташовані системи централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, що перебувають у власності та/або користуванні КП «БОГОДУХІВВОДА».

3.5. Проміжок часу, стосовно якого має визначатися становище суб'єктів господарювання на ринку – часові межі ринку

- (50) Відповідно до пункту 7.1. Методики часові межі ринку визначаються як проміжок часу (як правило, рік), протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару зі сталою структурою.
- (51) Протягом 2020-2021 років КП «БОГОДУХІВВОДА» було єдиним суб'єктом господарювання, яке надавало Послуги на території міста Богодухів Харківської області.

- (52) В зазначений період структура ринку Послуг не змінювалась.
- (53) Отже, часовими межами ринку Послуг визначено період 2020 - 2021 років, протягом яких незмінними залишались структура ринку, співвідношення попиту та пропозиції на ньому.

3.6. Визначення потенційних конкурентів

- (54) Відповідно до пункту 9.1. Методики, потенційними конкурентами вважаються такі суб'єкти господарювання, які мають матеріально-технічну базу, кадри, технології тощо, але з різних причин не реалізують ці можливості; які виготовляють товари (товарні групи), що складають товарні межі ринку, але не реалізують їх на відповідному ринку; нові суб'єкти господарювання, які можуть вступити на ринок.
- (55) Відповідно до статті 1 Закону України «Про природні монополії», природна монополія – стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат виробництва на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги).
- (56) Суміжний ринок – товарний ринок, що перебуває у стані природної монополії, для суб'єктів якого реалізація вироблених товарів або використання товарів інших суб'єктів господарювання неможливе без безпосереднього використання товарів, що виробляються (реалізуються) суб'єктами природних монополій.
- (57) Відповідно до частини другої статті 6 Закону України «Про житлово-комунальні послуги», виконавцями комунальних послуг, зокрема, послуг з централізованого водопостачання є суб'єкт господарювання, що провадить господарську діяльність з централізованого водопостачання; послуг з централізованого водовідведення – суб'єкт господарювання, що провадить господарську діяльність з централізованого водовідведення.
- (58) Отже, внаслідок технологічних особливостей послуг з централізованого водопостачання та водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, а також враховуючи те, що ринки централізованого водопостачання та водовідведення є в стані природної монополії, конкуренція на ньому відсутня.

3.7. Визначення бар'єрів для вступу на ринок

- (59) Відповідно до пункту 9.2. Методики бар'єрами для вступу потенційних конкурентів на відповідний ринок є: обмеження за попитом, пов'язані з високою насиченістю ринку товарами (товарними групами) та низькою платоспроможністю покупців; адміністративні обмеження; економічні та організаційні обмеження; екологічні обмеження; нерозвиненість ринкової інфраструктури; інші обмеження, що спричиняють суттєві витрати, необхідні для вступу на певний ринок товару (товарної групи).
- (60) Ринок з Послуг характеризується наявністю технічних і адміністративних бар'єрів з огляду на наступне.
- (61) Відповідно до статті 1 Закону України «Про природні монополії» природна монополія – стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат на виробництво на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому товарному ринку менше залежить від зміни

цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги).

- (62) Згідно з статтею 5 Закону України «Про природні монополії» відповідно до цього Закону регулюється діяльність суб'єктів природних монополій у сферах, зокрема, централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.
- (63) Частиною другою статті 7 Закону України «Про природні монополії» визначено, що в умовах та правилах здійснення підприємницької діяльності у сферах природних монополій та на суміжних ринках (ліцензійних умовах) визначаються зобов'язання суб'єктів природних монополій з надання технічних умов щодо інженерного забезпечення об'єкта будівництва згідно з вимогами законодавства.
- (64) Відповідно до частини першої статті 10 Закону України «Про природні монополії» суб'єкти природних монополій зобов'язані, зокрема забезпечувати надання технічних умов щодо інженерного забезпечення об'єкта будівництва у порядку та строки, встановлені законодавством.
- (65) КП «БОГОДУХІВВОДА» є суб'єктом природних монополій. При цьому, саме на суб'єктів природних монополій покладено обов'язок щодо вдачі технічних умов щодо інженерного забезпечення об'єкта будівництва.
- (66) Окрім зазначеного, основними бар'єрами вступу на ринок є обмеження, пов'язані з необхідністю мати в наявності технічні засоби, включаючи мережі, споруди, устаткування (пристрої) для централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, що пов'язані єдиним технологічним процесом.

3.8. Загальні висновки щодо визначення монопольного (домінуючого) становища **Відповідача**

- (67) Відповідно до частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо, зокрема, на цьому ринку у нього не було жодного конкурента.
- (68) Таким чином, КП «БОГОДУХІВВОДА» протягом 2020-2021 років займало монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в межах території міста Богодухів Харківської області, на якій розташовані системи централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, що перебувають у власності та/або користуванні КП «БОГОДУХІВВОДА», із часткою 100 %, оскільки на цьому ринку у нього не було жодного конкурента.

4. Зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку

4.1. Нормативно-правове регулювання

- (69) Відповідно до частини першої статті 30 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» технічні умови - це комплекс умов та вимог до інженерного забезпечення об'єкта будівництва, які мають відповідати його розрахунковим параметрам щодо водопостачання (з урахуванням потреб забезпечення пожежогашіння), тепло-, електро- і газопостачання, водовідведення, зовнішнього освітлення, відведення зливових вод та електронних комунікацій.
- (70) Згідно з частиною другою статті 30 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» фізична чи юридична особа, яка має намір щодо забудови земельної ділянки, що перебуває в її власності або користуванні, має право на одержання технічних умов згідно із поданою нею заявою.
- (71) Пунктом 4.1 розділу IV Правил № 190 (в редакції до 13.07.2021) визначено, що для одержання технічних умов замовник послуг з централізованого водопостачання та водовідведення подає до виробника таких послуг:

- заяву;
- опитувальний лист за формою згідно з додатком 2;
- ситуаційний план з визначенням місця розташування земельної ділянки на відповідній території.

(72) У Додатку 1 до Правил № 190 (в редакції до 13.07.2021) наведено форму технічних умов на приєднання до централізованих систем водопостачання та водовідведення. Зазначеною формою передбачено, що технічні умови складаються з таких розділів:

- основні відомості, в яких відображається інформація про замовника;
- умови водопостачання, в яких зазначено потребу у воді, нормативні вимоги, місце підключення тощо та, зокрема в пункті 8 розділу «Умови водопостачання» форми технічних умов передбачено, що «На водопровідному вводі комерційний облік обладнати (місце установки, тип лічильника, діаметр)»;
- умови водовідведення, в яких відображаються санітарно-технічні показники стічних вод, нормативні вимоги, місце приєднання, особливі умови.

(73) Відповідно до пункту 3 розділу III Правил № 190 (в редакції від 13.07.2021) для одержання технічних умов замовник послуг з централізованого водопостачання та водовідведення подає до виробника таких послуг:

- заяву;
- опитувальний лист (додаток 3);
- ситуаційний план з визначенням місця розташування земельної ділянки на відповідній території - в масштабі 1 : 500 із зазначенням підземних інженерних комунікацій (при необхідності);
- копії документів, які підтверджують право власності або користування земельною ділянкою;
- викопіювання з містобудівної документації зі схемою прив'язки до систем водопостачання та водовідведення, яка пропонується;
- копію дозволу на спеціальне водокористування та копію спеціального дозволу на користування надрами (у разі наявності обов'язку щодо їх отримання);
- розрахунок витрат водоспоживання і водовідведення об'єкта згідно з діючими нормами, завірений підписами керівника проєктної організації та замовника;
- у разі наміру замовника приєднатися до водопровідної мережі та/або мережі водовідведення, які не належать виконавцю послуги з централізованого водопостачання / централізованого водовідведення, додатково надається погодження (згода) власника цих мереж.

(74) У Додатку 2 до Правил № 190 (в редакції від 13.07.2021) наведено форму технічних умов на приєднання до централізованих систем водопостачання та водовідведення.

(75) Зазначеною формою передбачено, що технічні умови складаються з таких розділів:

- основні відомості, в яких відображається інформація про замовника;
- умови водопостачання, в яких зазначено потребу у воді, нормативні вимоги, місце підключення тощо та, зокрема в пункті 8 розділу «Умови водопостачання» форми технічних умов передбачено, що «На водопровідному вводі комерційний облік обладнати (місце установки, тип лічильника, діаметр)»;
- умови водовідведення, в яких відображаються санітарно-технічні показники стічних вод, нормативні вимоги, місце приєднання, особливі умови.

- (76) Таким чином, з урахуванням викладеного, пунктом 8 розділу «Умови водопостачання» вищезазначених форм технічних умов на приєднання до централізованих систем водопостачання та водовідведення у редакціях, які діяли до 13.07.2021 та діють з 13.07.2021, не передбачено встановлення одного конкретного типу лічильника холодної води.

4.2. Обставини Справи

- (77) Для приєднання до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення замовникам послуг з приєднання необхідно отримати у КП «БОГОДУХІВВОДА» технічні умови на приєднання до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення (надалі - Технічні умови).
- (78) Технічні умови є платними. Так, вартість Технічних умов для категорії споживачів «населення» складає 257,92 грн., а для категорії споживачів «інші» - 365,40 грн. Вартість Технічних умов затверджена рішенням виконавчого комітету Богодухівської міської ради від 23.08.2018 № 176 «Про затвердження вартості інших послуг, що надаються КП «Богодухіввода»».
- (79) КП «БОГОДУХІВВОДА» листами від 15.02.2022 № 42 (вх. від 15.02.2022 № 808), від 22.02.2023 № 52 вибірково надало копії Технічних умов, виданих протягом 2020 – 2021 років, а листами від 19.12.2022 № 239 (вх. від 27.12.2022 № 1913) та 19.05.2023 № 139 (вх. від 19.05.2023 № 1199) надало копії Технічних умов за 2022 – 2023 роки.
- (80) Аналізом наданих Підприємством Технічних умов встановлено, що КП «БОГОДУХІВВОДА» у Технічних умовах, виданих протягом 2020 - 2021 років, зазначало один конкретний тип засобу обліку холодної води, а саме ЛК і ЛК-15Х. Узагальнена інформація наведена у таблиці 1.

Таблиця 1

№	Кому видані ТУ	Пункт в Технічних умовах	Зміст
1.	- (інформація з обмеженим доступом) (Технічні умови від 22.10.2020 № 37), - (інформація з обмеженим доступом) (Технічні умови від 16.09.2020 № 35); - (інформація з обмеженим доступом) (Технічні умови від 16.09.2020 № 23); - (інформація з обмеженим доступом) (Технічні умови від 16.09.2020 № 34);	№ 7	На вводі водопровідної труби в приміщення встановити водолічильник типу ЛК-15Х» (мова оригіналу).
2.	- (інформація з обмеженим доступом) (Технічні умови на приєднання земельної ділянки від 22.10.2020 № 36);	№ 7	«В оглядовому колодязі збудованому на земельній ділянці встановити водолічильник типу ЛК-15Х» (мова оригіналу).
3.	- (інформація з обмеженим доступом) «Технічні умови від 16.01.2021 № 1;	№ 7	«На вводі водопровідної труби в нежитлове приміщення встановити водолічильник типу ЛК-15Х» (мова оригіналу).

4.	АЗС ПП «ІЛАНТ» Технічні умови на підключення автомобільної заправочної станції ПП «ІЛАНТ» від 22.10.2020 № 38;	№ 7	«На вводі водопровідної труби в приміщення операторської після пожежного крану встановити водолічильник типу ЛК-15Х» (мова оригіналу).
5.	- (інформація з обмеженим доступом) (Технічні умови від 14.06.2021 № 12) - (інформація з обмеженим доступом) (Технічні умови від 14.06.2021).	№ 8	«На вводі водопровідної труби в приміщення встановити водолічильник типу ЛК..» (мова оригіналу).

- (81) Таким чином, КП «БОГОДУХІВВОДА» у пунктах № 7 і № 8 Технічних умов, виданих протягом 2020 – 2021 років, зазначало один конкретний тип засобу обліку холодної води, а саме ЛК і ЛК-15Х для встановлення.
- (82) Виробником засобу обліку холодної води з умовним позначенням ЛК і ЛК-15Х є Держане підприємство «НОВАТОР» (надалі – ДП «НОВАТОР»). Так, на сайті ДП «НОВАТОР» (29018, м. Хмельницький, вул. Тернопільська, буд. 17, ідентифікаційний код юридичної особи (інформація з обмеженим доступом)) за посиланням <https://ukrvodokanal.in.ua/participants/derzhavne-pidpryyemstvo-novator/> розміщено інформацію про те, що ДП «НОВАТОР» виробляє та постачає, зокрема, побутові лічильники води типу ЛК модифікації, зокрема 15Х.
- (83) Відповідно до частини другої статті 16 Закону України «Про метрологію та метрологічну діяльність» визначено, призначені органи з оцінки відповідності повідомляють науковому метрологічному центру, уповноваженому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері метрології та метрологічної діяльності, на ведення реєстру затверджених типів засобів вимірювальної техніки, про видані ними сертифікати перевірки типу засобів вимірювальної техніки.
- (84) Відповідно до абзацу другої частини другої статті 16 Закону України «Про метрологію та метрологічну діяльність» сертифікат перевірки типу засобів вимірювальної техніки (далі – ЗВТ) є документом, який засвідчує, що тип ЗВТ затверджено.
- (85) Порядок ведення Реєстру затверджених типів засобів вимірювальної техніки (надалі - Порядок) затверджений наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України 13.07.2016 р. № 1161, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 03.08.2016 за № 1081/29211.
- (86) Відповідно до пункту 2 Порядку, Реєстр є електронною базою даних, що містить відомості про затверджені типи ЗВТ.
- (87) Формування та ведення Реєстру забезпечуються науковим метрологічним центром – державним підприємством «Всеукраїнський державний науково-виробничий центр стандартизації, метрології, сертифікації та захисту прав споживачів» (надалі – ДП «Укрметртестстандарт») шляхом унесення відомостей про затверджені типи ЗВТ та доповнень до них (пункт 3 Порядку).
- (88) Формування та ведення Реєстру забезпечуються науковим метрологічним центром – державним підприємством «Всеукраїнський державний науково-виробничий центр стандартизації, метрології, сертифікації та захисту прав споживачів» шляхом унесення відомостей про затверджені типи ЗВТ та доповнень до них.
- (89) ДП «Укрметртестстандарт» забезпечує оприлюднення Реєстру на своєму вебсайті.

- (90) Відповідно до Реєстру, розміщеного на офіційному веб-сайті ДП «Укрметртестстандарт» за посиланням <http://www.ukrcsm.kiev.ua>, в Україні виробництво ЗВТ, зокрема, лічильників води здійснюють такі суб'єкти господарювання, зокрема:
- Філія ДНВП «Об'єднання Комунар» Завод «Комунарсчетмаш» (умовне позначення типу ЗВТ – СВК-М);
 - МПП «ТАКТ» (умовне позначення типу ЗВТ – ТАКТ);
 - ПрАТ «Склоприлад» (умовне позначення типу ЗВТ – ЛВК);
 - ТОВ «ТЕХНІКА ВИМІРЮВАНЬ» (умовне позначення типу ЗВТ – ІРКА);
 - ТОВ «НВП «Метрон» (умовне позначення типу ЗВТ – MDC, MDH, MLF, SDC, SDH);
 - ТОВ «НВП «ТЕХНОФЛОУ» (умовне позначення типу ЗВТ – PREM-W);
 - ПАТ «Електротермометрія» (умовне позначення типу ЗВТ – KB-1,5);
 - ТОВ «ГІДРОТЕК» (умовне позначення типу ЗВТ – E-T...-U);
 - ПрАТ «ТАХІОН» (умовне позначення типу ЗВТ – UBP-011 модифікації A1, A2 та M1),
 - ДП «НОВАТОР» (умовне позначення типу ЗВТ – ЛК модифікації 15X, 15X-100);
 - та інші.
- (91) Враховуючи наведене, чинними нормативно-правовими актами у сфері метрології та метрологічної діяльності не передбачено обмежень типу ЗВТ – засобу обліку холодної води, що встановлюються споживачами.
- (92) Тобто, для обліку обсягу споживання послуг споживачі можуть встановлювати не тільки засоби обліку холодної води з умовним позначенням ЛК і ЛК-15X, але й будь-які інші засоби обліку холодної води, що занесені до Реєстру затверджених типів засобів вимірювальної техніки.
- (93) До того ж, за результатом аналізу роздрібних цін на засоби обліку холодної води, використаних з інтернет-ресурсів, встановлено, що:
- ціна засобу обліку холодної води ЛК-15-X виробника ДП «НОВАТОР» на офіційному вебсайті <https://www.novator-tm.com/pages/price.php> становила 648,00 грн.;
 - на офіційному вебсайті <https://epicentrk.ua/ua/shop/schyetchiki-vody/> ціна лічильника води Valtec ТАКТ-15.02 виробника МПП «ТАКТ» становила 474,50 грн., ціна лічильника холодної води Gross ETR-C(H) 15/110 R50H/40V виробника Gross становила 499,00 грн.;
- (94) Наведене свідчить, що вартість засобу обліку холодної води ЛК-15-X суттєво різниться від вартості інших лічильників холодної води, наприклад в порівнянні з вартістю лічильників холодної води Gross ETR-C(H), Valtec ТАКТ-15.02, які занесені до Державного реєстру України засобів вимірювальної техніки.
- (95) Зазначення КП «БОГОДУХІВВОДА» у Технічних умовах одного конкретного умовного позначення типу засобу обліку холодної води (ЛК-15X), вказує на вибір конкретного суб'єкта господарювання, який займається виробництвом засобу обліку холодної води із цим умовним позначенням, а саме на ДП «НОВАТОР», та спонукає споживачів Послуг до придбання саме такого засобу обліку холодної води.
- (96) Так, відповідно до інформації, наданою КП «БОГОДУХІВВОДА» листом від 19.12.2022 № 239 (вх. від 27.12.2022 № 1913), протягом 2020-2021 років споживачами було встановлено 172 засоби обліку холодної води типу ЛК-15X.
- (97) За поясненнями КП «БОГОДУХІВВОДА» щодо зазначення у Технічних умовах, виданих протягом 2020 – 2021 років, одного конкретного типу засобу обліку холодної води, а саме ЛК і ЛК-15X, наданими в ході розгляду Справи листом від 19.12.2022 № 239 (вх. від

27.12.2022 № 1913), «...в будівельних магазинах Богодухівської територіальної громади ринок лічильників води типу ЛК-15Х за наявністю та ціною реалізації перевіряє над лічильниками води інших типів» (мова оригіналу).

- (98) В ході розгляду Справи КП «БОГОДУХІВВОДА» у листі від 22.02.2023 № 52 зазначило, що «...*При розробці технічних умов на приєднання до централізованого водопостачання та централізованого водовідведення споживачу предписується встановлення водолічильника холодної води без визначення його моделі, типу, про що робиться відповідний запис у п. 8 технічних умов на приєднання до централізованого водопостачання та централізованого водовідведення споживача...*» (мова оригіналу). Разом з цим, КП «БОГОДУХІВВОДА» вибірково надало копії Технічних умов, виданих протягом 2022 року та січня – травня 2023 року, аналізом яких було встановлено відсутність посилання на конкретний тип засобу обліку холодної води, а саме зазначено: «*На вводі водопровідної труби в приміщення встановити водолічильник води. (До встановлення допускаються лише водолічильники, які ліцензовані для використання на території України, мають паспорт заводу-виробника з відбитком повірного тавра, та до наступної перевірки якого залишилось більше половини міжповірного інтервалу)*» (мова оригіналу).

5. Негативні наслідки дій Відповідача

- (99) Виконання Технічних умов є обов'язковою умовою для приєднання мереж замовників послуг з приєднання до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.
- (100) Як вже вище зазначалось, для обліку обсягів споживання послуг споживачі можуть встановлювати будь-які засоби обліку холодної води, які занесені до Реєстру затверджених типів засобів вимірювальної техніки.
- (101) Зазначення КП «БОГОДУХІВВОДА» у Технічних умовах одного конкретного типу засобу обліку холодної води з умовним позначенням ЛК і ЛК-15Х, вказує на вибір конкретного суб'єкта господарювання, який займається виробництвом лічильника води із цим умовним позначенням, а саме ДП «НОВАТОР», а це може обмежувати право споживача на вибір та встановлення засобу обліку холодної води, дозволеного до використання, іншого виробника.
- (102) Також, враховуючи, що вартість засобу обліку холодної води з умовним позначенням ЛК і ЛК-15Х є вищою від вартості інших лічильників води, споживачі Послуг, які звернулися до КП «БОГОДУХІВВОДА» за отриманням Технічних умов, можуть понести додаткові фінансові витрати.
- (103) Окрім цього, зазначення КП «БОГОДУХІВВОДА» в Технічних умовах одного конкретного типу засобу обліку холодної води з умовним позначенням ЛК так ЛК-15Х, виробником якого є ДП «НОВАТОР», може призвести до підвищення попиту саме на цей тип лічильника, і до зменшення попиту на інші типи лічильників, дозволених до використання, і як наслідок може негативно вплинути на стан конкуренції на ринку виробництва лічильників холодної води, а саме може призвести до обмеження конкуренції на зазначеному товарному ринку.
- (104) Таким чином, визначення КП «БОГОДУХІВВОДА» в Технічних умовах одного конкретного типу засобу обліку холодної води, а саме ЛК і ЛК-15Х для встановлення може призвести до ущемлення інтересів споживачів та обмеження конкуренції на ринку виробництва засобів обліку холодної води.

6. Неможливість вчинення Відповідачем таких дій за умов існування значної конкуренції на ринку

- (105) Дії КП «БОГОДУХІВВОДА», щодо визначення в Технічних умовах одного конкретного типу засобу обліку холодної води, були б неможливою за умов існування значної

конкуренції на ринку Послуг, адже в такому випадку споживачі мали б можливість обирати між кількома виконавцями, і у разі ущемлення їх інтересів могли б обрати іншого виконавця таких Послуг.

- (106) Такі дії КП «БОГОДУХІВВОДА» стали можливими через відсутність ефективного функціонування ринкового механізму із значною конкуренцією на ринку Послуг.
- (107) За відсутності конкуренції на ринку Послуг споживачі не мають альтернативних джерел придбання зазначеного товару, тому вимушені погоджуватись на умови КП «БОГОДУХІВВОДА», що було б неможливим за умов існування значної конкуренції на ринку Послуг.

7. Загальні висновки щодо зловживання Відповідачем монопольним становищем

- (108) Відповідно до частини першої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (109) Згідно з частиною третьою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.
- (110) Ураховуючи вищезазначене, дії КП «БОГОДУХІВВОДА», яке протягом 2020-2021 років займало монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в межах території міста Богодухів Харківської області, на якій розташовані системи централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, що перебувають у власності та/або користуванні КП «БОГОДУХІВВОДА», що полягають у визначенні в технічних умовах на приєднання до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення конкретного типу засобу обліку холодної води, а саме ЛК і ЛК-15Х для встановлення, кваліфіковані Відділенням як зловживання монопольним (домінуючим) становищем відповідно до частини першої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

8. Заперечення Відповідача та їх спростування.

- (111) Копія подання про попередні висновки у Справі листом від 21.08.2023 № 70-02/1-2632 було направлено Відділенням за місцезнаходженням КП «БОГОДУХІВВОДА».
- (112) На подання про попередні висновки у Справі КП «БОГОДУХІВВОДА» не надало будь-яких заперечень та/або зауважень.

9. Висновки у Справі.

- (113) Таким чином, доказами, зібраними у Справі, доведено висновок про те, що дії КП «БОГОДУХІВВОДА», яке протягом 2020-2021 років займало монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в межах території міста Богодухів Харківської області, на якій розташовані системи централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, що перебувають у власності та/або користуванні КП «БОГОДУХІВВОДА», які полягають у визначенні в технічних умовах на приєднання до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення конкретного типу засобу обліку холодної води, а саме ЛК і ЛК-15Х для встановлення, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

10. Визначення розміру штрафу

- (114) Відповідно до частини другої статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбачене пунктом 2 статті 50 цього закону, накладається штраф у розмірі до десяти відсотків доходу (виручки) суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф.
- (115) Згідно з інформацією КП «БОГОДУХІВВОДА», наданою листом від 19.05.2023 № 139 (вх. від 19.05.2023 № 1199), дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) Підприємства за 2022 рік складає 11 029 700 (одинадцять мільйонів двадцять дев'ять тисяч сімсот) гривень, що підтверджується Звітом про фінансові результати за 2022 рік.

Враховуючи викладене, керуючись статтями 7, 12¹ і 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 48 і 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктами 3 і 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету від 23.02.2001 № 32-р, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482 (зі змінами), пунктами 29, 31, 32 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету від 19.09.1994 № 5, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 06.05.1994 за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29.06.1998 № 169-р) (зі змінами), адміністративна колегія Східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ПОСТАНОВИЛА:

1. Визнати, що КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО «БОГОДУХІВВОДА» (ідентифікаційний код юридичної особи – (інформація з обмеженим доступом)) протягом 2020-2021 років займало монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в межах території міста Богодухів Харківської області, на якій розташовані системи централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, що перебувають у власності _____ та/або _____ користуванні КП «БОГОДУХІВВОДА», із часткою 100 %, оскільки на цьому ринку у нього не було жодного конкурента.

2. Визнати дії КОМУНАЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА «БОГОДУХІВВОДА» (ідентифікаційний код юридичної особи – (інформація з обмеженим доступом)), які полягають у визначенні в технічних умовах на приєднання до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення одного конкретного типу засобу обліку холодної води, порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів та обмеження конкуренції на ринку виробництва засобів обліку холодної води, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

3. Відповідно до статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за порушення законодавства про захист економічної конкуренції, наведене в пункті 2 резолютивної частини цього рішення, накласти на КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО «БОГОДУХІВВОДА» (ідентифікаційний код юридичної особи – (інформація з обмеженим доступом)) штраф у розмірі 68 000 (шістдесят вісім тисяч) гривень.

Відповідно до частини третьої статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» штраф повинен бути сплачений у двомісячний строк з дня одержання рішення.

Згідно з частиною восьмою статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» протягом п'яти днів з дня сплати штрафу суб'єкт господарювання зобов'язаний надіслати до територіального відділення документи, що підтверджують сплату штрафу.

Відповідно до частини першої статті 60 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рішення органів Антимонопольного комітету України у двомісячний строк з дня одержання може бути оскаржене до господарського суду.

Голова колегії

Юрій ГЛАДИК